

Vergaderjaar 2022–2023

27 406

Nota «De kenniseconomie in zicht»

Nr. 229

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 februari 2023

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de uitslag van de eerste investeringsronde voor de Nationale Roadmap Grootchalige Wetenschappelijke Infrastructuur (GWI). Ook informeer ik uw Kamer over de investeringen in de Open Competitie en in toponderzoek («Summit») uit het Fonds voor Onderzoek en Wetenschap.

Nieuwe hoogwaardige onderzoeksinfrastructuren, opwaardering van bestaande infrastructuren en toegang tot internationale infrastructuren versterken het fundament voor hoger onderwijs en wetenschap. Hierdoor kunnen Nederlandse onderzoekers excellent onderzoek (blijven) uitvoeren. Ook wordt Nederland hiermee aantrekkelijker voor onderzoekstalent en verkrijgt Nederland een sterkere positie in Europa en in de rest van de wereld. Investeringen in grootchalige wetenschappelijke infrastructuur dragen dan ook bij aan de hoofddoelen uit de beleidsbrief Hoger Onderwijs en Wetenschap.¹

Van de jaarlijkse extra investering van € 50 miljoen voor grootchalige wetenschappelijke infrastructuur uit het Fonds voor Onderzoek en Wetenschap wordt € 10 miljoen besteed aan het realiseren van een nationaal portfolio van lidmaatschappen van grootchalige internationale infrastructuren, waardoor de aansluiting van onze nationale kennisinstellingen bij internationale infrastructuren kan worden versterkt. Medio dit jaar zal ik uw Kamer hierover verder informeren.

Deze brief gaat over de extra € 40 miljoen, waarmee een inhaalslag en versnelling van de ontwikkeling van grootchalige wetenschappelijke infrastructuur wordt gerealiseerd, bovenop het al bestaande budget van € 40 miljoen per jaar. Het kader hiervoor is de Nationale Roadmap voor Grootchalige Wetenschappelijke Infrastructuur (GWI).

¹ Beleidsbrief Hoger Onderwijs en Wetenschap juni 2022 (Kamerstuk 31 288, nr. 964).

De Permanente Commissie voor Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur heeft namens NWO in 2021 de Nationale Roadmap Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur (hierna: roadmap) opgesteld om te bepalen waar investeringen in grootschalige wetenschappelijke infrastructuur nodig zijn om onderzoekers de faciliteiten te bieden om baanbrekend onderzoek te doen. Over deze roadmap is uw Kamer op 24 september 2021 geïnformeerd.² De wetenschappelijke infrastructuur op de roadmap betreft bijvoorbeeld telescopen, experimentele faciliteiten voor materiaalonderzoek, gespecialiseerde instrumentatie, gespecialiseerde laboratoria, wetenschappelijke onderzoekscollecties en geavanceerde databases. In het kader van de roadmap zijn onder begeleiding van de Permanente Commissie vertegenwoordigers van circa 100 infrastructures met elkaar in gesprek gegaan om gezamenlijk strategische keuzes te maken en prioriteiten te stellen. Dit bottom-up proces heeft geleid tot ongeveer 45 wetenschappelijke infrastructuurplannen met de hoogste prioriteit voor het Nederlandse onderzoek die in de roadmap zijn opgenomen.

Investerings in dergelijke grootschalige wetenschappelijke infrastructures gaan de draagkracht van individuele instellingen en instituten ver te boven. De aanvragen zijn dan ook afkomstig van consortia van instellingen, die vaak weer onderdeel zijn van wetenschappelijke infrastructures in Europees en internationaal verband. De realisatie van de faciliteiten gebeurt veelal in samenwerking met het bedrijfsleven, als partner in ontwikkeling en bouw van infra, in de voorhoede van technologieontwikkeling.

NWO heeft jaarlijks structureel € 40 miljoen beschikbaar om te investeren in grootschalige infrastructuur die onderdeel is van de Nationale Roadmap Grootschalige infrastructuur. Ze kiest ervoor om de middelen elke vijf jaar via twee rondes weg te zetten. Door de extra investeringen vanuit het Fonds voor Onderzoek en Wetenschap heeft NWO besloten in deze ronde € 140 miljoen beschikbaar te stellen. Vijftien grootschalige wetenschappelijke infrastructures die op de roadmap staan, hebben een aanvraag ingediend bij NWO. Vervolgens heeft een onafhankelijke, internationale beoordelingscommissie deze vijftien voorstellen beoordeeld en een ranking opgesteld. Zij kwam tot de conclusie dat alle aanvragen van voldoende kwaliteit zijn om voor financiering in aanmerking te komen.

De Permanente Commissie voor Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur heeft de Raad van Bestuur van NWO geadviseerd de negen hoogst gerankte voorstellen te financieren. Op 11 januari jl. heeft de Raad van Bestuur van NWO het advies van de Permanente Commissie voor Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur overgenomen: alle negen voorstellen kunnen worden gehonoreerd dankzij de reeds bestaande structurele middelen en de € 40 miljoen die beschikbaar is gesteld uit het Fonds voor Onderzoek en Wetenschap. Met deze investering is een begin gemaakt met een inhaalslag en versnelling wat betreft investeringen in grootschalige wetenschappelijke onderzoeksfaciliteiten, over alle wetenschappelijke onderzoeksterreinen, zowel Sociale & Geesteswetenschappen, Technische & Natuurwetenschappen en Levens- en Medische wetenschappen.

De uitslag wordt op 20 februari 2023 door NWO gepubliceerd. De gehonoreerde voorstellen zijn:

² Brief Nationale Roadmap 2021 (Kamerstuk 27 406, nr. 228).

- **DYNAMIC**
Het Nederlandse nationale 14 Tesla MRI-initiatief in de medische wetenschap.
- **GW LISA/ET**
Trillingen uit het diepe heelal / een nationale infrastructuur voor onderzoek naar zwaartekrachtsgolven.
- **NL-ELT**
Het Nederlandse instrumentatiepakket voor de Extremely Large Telescope.
- **hDMT INFRA StemCells**
Het stimuleren van de ontwikkeling en het gebruik van vooruitstrevende orgaan- en ziektemodellen die gebaseerd zijn op menselijke stamcellen.
- **EPOS-eNLarge**
De overbrugging van schalen voor duurzaam gebruik van onze ondergrond.
- **LTER-LIFE**
Digitale Tweelingen van ecosystemen in een veranderende wereld.
- **NL-Biolmaging-AM**
Geavanceerde microscopie om het leven te begrijpen en ziektes te bestrijden.
- **SSHOC-NL**
Social Science and Humanities Open Cloud for the Netherlands (SSHOC-NL).
- **Δ-ENIGMA**
Nederlandse Delta aan de Intensive Care monitor: geïntegreerde infrastructuur voor observatie, experimentatie en modellering van de rivierdelta's door het Danubius-NL consortium.

In de bijlage vindt uw Kamer een nadere toelichting op de gehonoreerde voorstellen.

Investerings in Open Competitie en toponderzoek «Summit Grant»

Naast deze investeringen in grote wetenschappelijke infrastructuur die bijdragen aan een gezond en sterk fundament van de Nederlandse wetenschap, wil ik uw Kamer informeren over nog twee mijlpalen die mogelijk zijn geworden door het Fonds voor Onderzoek en Wetenschap.

Ten eerste krijgt NWO sinds 2022 jaarlijks € 60 miljoen extra voor haar Open Competitie. De Open Competitie is een belangrijk instrument dat excellent en ongebonden onderzoek stimuleert. Het gaat hierbij om onderzoek dat veelbelovende wetenschappelijke ontwikkelingen voort kan brengen. Daarmee draagt het dit instrument ook bij aan de doelstelling om ruimte te geven aan divers talent. Met de ophoging kunnen meer kwalitatief hoogstaande aanvragen worden gehonoreerd. Dit zorgt voor een hogere slagingskans en minder werkdruk voor onderzoekers.

Ten tweede stel ik, zoals aangekondigd in de beleidsbrief, € 200 miljoen voor een periode van 10 jaar beschikbaar voor toponderzoek via de zogenaamde Summit Grant. Hiermee biedt NWO meerjarige onderzoeksfinanciering aan bestaande onderzoeksconsortia die tot de absolute wereldtop behoren of hier heel dichtbij zitten en de sprong naar de wereldtop kunnen maken. Nog deze maand opent NWO de *call for proposals*. Met de Summit Grant wordt onderzoek van uitzonderlijke kwaliteit gefinancierd: het heeft als doel een wetenschappelijke schaal-sprong te realiseren. Daarmee draagt de Summit Grant bij aan de profilering van het Nederlandse wetenschapsstelsel en wordt de

internationale positie van de Nederlandse wetenschap voor de lange termijn versterkt.

Via deze drie prachtige investeringen in wetenschap creëren we meer rust en ruimte in het wetenschapsveld.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.H. Dijkgraaf